

KOOLIAJALOO NÄITUSELT

Me kõik oleme koolis käinud. Üha uued põlvkonnad on asunud ja asuvad kooliteele. Möödunu saab ajalooks ning uus kujundab tulevikku. Seda kõike kogeme hariduskoondise saalis avatud kooliajaloo näitusel, kus on välja pandud koolikroonikaid sõnas ja pildis.

Paremini on kooliajalugu uuritud ja talletatud seal, kus asja eesotsas seisavad entusiastid. Nii on hoolikalt kirja pandud Maimu ja Karl Veri poolt alustatud Antsla Kesk-kooli ajalooarhiv. Kurenurme kunagine koolijuht Arkadi Reigo meenutab: «Kurenurme on killuke murede maast, siia kuulub mu päevade algus. Elab südames võrratu rõõmude laast, argipäevades saatjaks on valgus.» Kurenurme hoolikalt alustatud kroonikat on jätkanud praegune koolijuht Nordon Antons. Hästi on uuritud Võru linna vanima kooli, Võru l. 9kl. Kooli ajalugu. Oma osa on siin endisel direktoril Karl Nõmmel ja õpetaja Anni Rin-nel, palju uut Võru linna kooli-dest, praeguse kooli eelkäija-test on teada saanud õpetaja Regina Ausmaa. Vastseliina Kesk-kooli ajalooarhiv Jüri Naaritsa rajatud kooliajaloo muuseum põhineb koolikrooni-kal, mis on üks paremini koos-tatutest rajoonis.

Mitmelaadne on Lepistu koo-li kroonika, kus sõna toetavad mitmed albumid. Oma kool on siin koolijuhil Aini Järvpõllul. Südantsoojendav on õpilaste loodusvaatluse kroonika aasta-test 1933—36. Kooli lõpetajate pilte saab siin näha 1900. a. alates. Osula koolis tegeleb kooliajaloo uurimisega õpetaja Heljo Saar, kelle töö tulemuse-na saame Osula minevikust hea ülevaate. Mõniste endised kool-ljuhid on hoolikalt talletanud mineviku, direktor Aili Paeg-lis on seda mitmekülgsest jät-kanud. Koolis on alles ka Vastse-Roosa ja Saru kooli ajalood.

Krabi koolis on koolikrooni-ka eest hea seisnud endine koo-lijuht Hilja Paeglis, Ruusmäel Elmar Parts. On kirja pandud ka Murati ja Luutsniku kooli-de ajalugu. Mõlemas koolis on läbi uuritud koolielu kaugest minevikust tänapäevani. Loosi koolijuht Evi Saar on hooli-kalt kirja pannud kunagise suure kooli ajaloo, nentides, et kuigi kool on töötanud püsi-valt, on õpilaste arv järjest

vähsemaks jäänud. Kes on siis koolide kadumises süüdi, koo-lid või tootmise koondamine keskustesse?

Huvitavaid kroonikaid paku-vad näitusele Misso Kesk-kool, Kääpa kool, Haanja kool, Varstu Kesk-kool, Meremäe Kesk-kool, Parksepa 9kl. Kool. 1977. a. suletud Reidle Algkoo-li kroonika on hoolikalt kirja pannud endine koolijuht Helju Kõiv. Oma mälestusi vilunud kirjamehe sulega on raamatuks koondanud Julius Ungru. Uue raamatu käsikiri kannab peal-kirja «Läbi kahe seminari õpe-tajaks». Kuulub ju Võru Õpe-tajate Seminar kindlalt Võru koolide ajalukku. Muidugi on kahju, et mitmetel rajooni koo-lidel puudub seni oma kooli-kroonika. Ehk ärgitab praegune näitus neid koostama. Alata ei ole kunagi hilja, kuigi mida varem, seda parem.

Tänuväärne on töö, mida on tehtud oma kooli õpetajate elu ja töö uurimisel nii kolleegide kui ka õpilaste poolt. Seda näeme näitusel Antsla Kesk-koolis, Võru l. 9kl. Koolis, Ruusmäe, Osula, Kääpa, Mõnis-te, Krabi koolis.

Teine osa kooliajaloo näitu-sel on pühendatud nimetusega õpetajate ja lasteaiakasvata-jate tööle. Oma tööd tutvusta-vad õpetajad-metoodikud, vanemõpetajad, teenelised õpetajad, samuti nimetusega kasva-tajad lasteaedadest ja uuri-misvaimuga õpetajad: Võru linna õpetajad Helju Jäger, Marta Keerberg, Viivi Väher, Ira Petrova, Sirje Parv, Epp Rätsep, Antsla Kesk-kooli õpe-tajad Maimu Veri ja Eha Ploom, Osula õpetajad Heljo Saar ja Etti Rannit, Kääpa õpe-tajad Ilme Vardja ja Valdur Ansumäe, Varstu Kesk-kooli õpe-tajad Lauki Kütt ja Kaimo Ta-ra, Ruusmäe õpetaja Jonas Kaušpadas, Urvaste Internaat-kooli õpetajad Maret Lindsar ja Julius Ungru, Parksepa õpe-tajad Avo Lind, Helju Kõiv ja Ilme Vahtra, Urve Jõesaar ja Elsa Hilsper Vastseliinast, Hedi Unt Nurisist, Tiit Kolk Missost, Astrid Hurt Pikakannust.

Lasteaednike tööd tutvusta-vad näitusel Võru linna kasva-tajad Külli Pukk, Veera Kesa ja Virve Kruuda ning Ene Põldsepp «Pillerpallist».

EVI KASESALU